

Šis puslapis atspausdintas iš DELFI interneto vartų.
Adresas <http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=34135929>

Kodėl lietuvių milijardai pabėgo į Nyderlandus?

Aušra Radzevičiūtė, Žurnalas „Valstybė“

2010 liepos mėn. 3 d. 12:35

© Corbis

Lietuvos Statistikos departamento duomenimis, nuo 2008 m. spalio 1 d. lietuvių investicijos Nyderlanduose padidėjo nuo 0 iki 1,8 mlrd. litų. Ekspertai spėja, kad šioje šalyje lietuviai galėjo įkurti kelias kontroliuojančiąsias bendroves, kurios valdo Lietuvoje ar kitose valstybėse turimą investicinį turtą. Puse lūpų kalbama, kad į Nyderlandus išsikraustė ir „VP dešimtuko“ milijardas – neva „Maxima grupė“ šioje šalyje įsigijo kelias įmones, per kurias rengiasi valdyti prekybos centrus Latvijoje ir Estijoje. Jeigu iš tikrųjų taip atsitiko, tai, žinoma,

lėmė ne tai, jog mylimiausia Nyderlandų princesė vardu Maxima...

Šių metų balandį vyko penktasis „Investors' Forum“, vienijančio solidžiausius investuotojus Lietuvoje, forumas su Vyriausybe. Jame nuskambėjo kaltinimas, esą lietuviškas kapitalas į Nyderlandus pabėgo dėl nevykusios vadinamosios naktinės mokesčių reformos. Investuotojų forumo Mokesčių grupės vadovas Kęstutis Lisauskas sakė: „Pabėgo mūsų buvusios nacionalinės holdingo struktūros, mūsų kapitalas pabėgo į Nyderlandus, pinigai dabar verda ten, o ne čia.“

Reaguodamas į vis dažnėjančius straipsnius šia tema spaudoje, Ūkio ministras Dainius Kreivys pabandė argumentuoti dar įdomiau – neva lietuviškas kapitalas iškeliavo bijodamas galimo lito devalvavimo.

Vienaip ar kitaip – faktas lieka faktas. Dabar lietuviai daugiausia investavę yra jau nebe Latvijoje, apie kurią visai neseniai dar sakė: „Koks tu verslininkas, jei neturi verslo Latvijoje“, o Nyderlanduose. Todėl tikrai įdomu panagrinėti, kodėl ši nedidelė valstybė taip patraukė mūsų verslininkų dėmesį.

Maži mokesčiai ir saugi aplinka

Lietuvos komercijos atašė Nyderlanduose dr. Raimonda Balnienė žurnalui VALSTYBĖ prisipažino, kad, pakeitus mokesčius Lietuvoje, jai ėmė skambinti kai kurių stambių lietuviškų verslo grupių atstovai ir klausinėti apie mokesčius Nyderlanduose bei kokiomis formomis ten galima steigti įmones. „2009 m. pavasarį kaip tik buvau seminare apie investicijų pritraukimą. Olandai pasakojo, jog visa jų mokesčių sistema sukurta taip, kad kuo daugiau tarptautinių bendrovių holdingus kurtų būtent šioje šalyje. Nyderlandams tai naudinga prestižo, žmonių įdarbinimo, paslaugų teikimo prasme ir t. t.“, – sakė dr. R. Balnienė. Anot jos, Nyderlandai – politiškai stabili, šimtametes verslo tradicijas turinti ir nesiblaškanti valstybė.

Advokatų kontoros „Sorainen ir partneriai“ partneris advokatas Kęstutis Adamonis taip pat neslepia, kad ir praėjusiais, ir šiais metais lietuvių verslininkai kreipėsi į juos, prašydami patarimo, kokią užsienio jurisdikciją pasirinkti, norint saugiai nukreipti pasyvias investicijas.

„Visai nenuostabu, kad lietuvių verslininkai renkasi tarp Olandijos, Šveicarijos ar Švedijos, o galbūt ir neapmokestinamųjų zonų, siekdami efektyviai „padėti“ savo pinigus, optimizuoti mokesčius, o jau iš ten – sėkmingai reinvestuoti. Iš esmės, pats verslas lieka Lietuvoje, jis nepakeičia šeiminių, bet pakinta mokesčių jurisdikcija“, – dėsto K. Adamonis.

Pasak jo kolegės Roko Daugėlos, Nyderlanduose daugeliu atvejų neapmokestinamos pajamos, kai naudos ir pajamų gavėjas dar nėra toje valstybėje. Kitais žodžiais tariant, kol galutinis naudos

gavėjas pajamų iš holdingo „neištraukia“, jam galioja palankiausios mokesčių sąlygos.

„Verta atminti, kad nei Nyderlanduose, nei Liuksemburge nėra tokio reiškinio kaip nuliniai mokesčiai. Todėl atskirkime du dalykus: jeigu tiesiogiai investuoji į Nyderlandus ir šioje šalyje vykdy kokią nors veiklą – mokesčius moki, bet jeigu investuoji per Nyderlandus, galioja visai kitoks režimas“, – sako R. Daugėla.

Žinoma, ne vien mokesčių politika Nyderlandus pavertė patrauklia holdingų tėvyne. Dar vienas aiškus pranašumas – dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartys. Lietuva jų turi tik 47, o Nyderlanduose jų daugiau nei šimtas. Todėl, kaip tikina „Sorainen ir partneriai“ teisininkai, jeigu ketini investuoti Afrikoje, Artimuosiuose ar Tolimuosiuose Rytuose, Nyderlandų jurisdikcija tau suteiks kur kas daugiau apsaugos ir lengvatų. Tačiau bene svarbiausias dalykas Nyderlanduose, prikaustęs užsieniečių ir lietuvių verslininkų dėmesį, – ekonominis ir politinis stabilumas.

„Visa mokesčių sistema Nyderlanduose labai stabili, reformos daromos retai, planuotai ir be galo gerai viską apgalvojus. Tariamasi su visuomene, nėra jokio blaškymosi ir neįsivaizduojama, kad šiandien nusprendė vienaip, o rytoj – kitaip. Investuotojas žino, kad tai, ką Nyderlanduose surado šiandien, turės ir ateityje. Tai be galo svarbu“, – tikina R. Daugėla. Be to, Nyderlandai garsėja išskirtiniu palankumu mokesčių mokėtojams – šioje šalyje mokesčių inspektorius pirmiausia yra patarėjas, o tik tada – administratorius.

Lietuvos komercijos atašė Nyderlanduose dr. R. Balnienė vis dėlto dar kartą atkreipia dėmesį į mokesčius: jeigu holdingas Nyderlanduose vykdo tik valdymo funkciją, o jo veikla nėra susijusi su gamyba ar komercija, taikomas nulinis pelno tarifas. „Pas mus, kaip žinome, pelno mokestis yra 15 proc., tad mokesčiai lietuviams – tikrai pagrindinis motyvas. Manau, kad tokia situacija Lietuvai labai nenaudinga, nes holdingas sąnaudas ir pelną gali perskirstyti taip, kad kuo daugiau sąnaudų liktų Lietuvoje ir kuo daugiau pelno – Nyderlanduose. Pagalvokime, kas tokiu atveju laimi“, – klausia dr. R. Balnienė. Anot jos, tai tik vienas aspektas, įrodantis, kaip rizikinga ir sudėtinga vykdyti mokesčių pakeitimus, o ką jau kalbėti apie reformas.

Nyderlandai nėra neapmokestinamoji zona

Dar visai neseniai kapitalas, nenorintis savo lašiniais dalytis su valstybe, lengva ranka pasirinkdavo kurią nors egzotišką valstybę, kuri garantuodavo, kad viskas, ką turi, yra tavo. Pagrindiniai neapmokestinamųjų zonų pranašumai – mokesčių planavimas (minimizavimas), turto apsauga ir konfidencialumas. Kalbant apie mokesčių planavimą, būtina paminėti, kad pagrįstas noras legaliai jų mokėti mažiau – toli gražu ne tas pats kaip piktybinis mokesčių vengimas ar piktnaudžiavimas mokesčių teisės aktais.

Teisininkas R. Daugėla įsitikinęs, kad bet koks mokesčių optimizavimas, kai vadovaujamas ekonomine logika ir kai veikia laisvo kapitalo judėjimo principai, – visiškai teisėtas dalykas. Todėl holdingo steigimas šalyse, kuriose veikia palankios mokesčių sistemos, jokių būdu negali būti prilyginamas bėgimui į neapmokestinamąsias zonas.

„Neapmokestinamosios zonos ir Lietuvoje, ir kitose šalyse turi labai neigiamą atspalvį – jos asocijuojasi su nelegaliais dalykais. Ir tai tikrai ne dėl mažų mokesčių, nes pagrindinis neapmokestinamosios zonos „pranašumas“ – konfidencialumas. Tai svarbus ir kartu blogas reiškinys, nes tokios zonos nesikeičia informacija. Verslininkai, kurie renkasi neapmokestinamąsias zonas, arba nori nuslėpti pinigų kilmę, arba siekia atskirti save nuo konkrečių daromų investicijų“, – įsitikinęs R. Daugėla.

Vis dėlto, kaip atkreipia dėmesį K. Adamonis, neapmokestinamosios zonos pasirinkimas ir veikimas joje pats savaime nėra nusikaltimas. „Jeigu verslininkas neapmokestinamojoje zonoje vykdo ne fiktyvią operaciją, o tikrą sandorį ir gali įrodyti jo turinį, toks veiksmas nėra nelegalus. Lietuvoje turime gana daug investicijų iš neapmokestinamųjų zonų, jomis naudojasi nemažai investicijų fondų, kurie taip „prasuka“ orių Vokietijos ar JAV pensininkų pinigus. Juk viskas – dėl mažesnių mokesčių“, – tikina K. Adamonis.

Taigi Nyderlandai – ranka pasiekiamas kraštas, siūlantis visą pluoštą pranašumų, išskyrus neapmokestinamųjų zonų „kapinių tylą“. Jeigu neturi ko slėpti, bet ieškai didesnės naudos ir stabilumo, ši šalis nukonkuruoja visas kitas. Teisininkai iš advokatų kontoros „Sorainen ir

partneriai“ sako, kad mokesčių sistema jokioje valstybėje nebus universali ir visais atvejais pati patraukliausia. Jeigu kalbame apie kapitalo eksportą, konkurencinę kovą dėl investicijų (dažniausiai – pasyvių), laimi Nyderlandai.

Pasak K. Adamonio, dėl gausybės veikiančių dvigubo apmokestinimo sutarčių steigti holdingą Nyderlanduose geriau nei, tarkim, Kipre. Tačiau jeigu verslininkas turi reikalų su Rusija ar Ukraina, jam palankesnis bus Kipras. Ir ne tik todėl, kad šios salos graikiškoji dalis seniai kalba rusiškai – tiesiog ilgainiui santykiai su tam tikromis valstybėmis susiklostė geriau nei su kitomis.

Istoriją apie tai, kodėl lietuviai staiga pradėjo investuoti Nyderlanduose, norėtusi pabaigti optimistiškai. Bent jau turime ką investuoti... Šiaip ar taip, narystė Europos Sąjungoje reiškia ir tai, kad iš esmės kiekvienas turi teisę pasirinkti palankiausią terpę veikti. Žinoma, mokėti mokesčius į Lietuvos biudžetą patriotiškai, tačiau kai kalba skaičiai, poezija tyli. Taip pat norėtusi priminti šiame straipsnyje jau pasakytą mintį: net ir už mažus mokesčius svarbesnis stabilumas ir sveika verslo aplinka. Ir žinojimas, kad pabudęs ryte rasi tą pačią tvarką.

Teisinės verslo formos Nyderlanduose (Šaltinis – advokatų kontora „Sorainen ir partneriai“)

N.V. (AB). Įstatinis kapitalas – 45 tūkst. eurų. Įkuriama notarinio aktu, reikia Teisingumo ministerijos patvirtinimo. Dažniausiai naudojama reguliuojamai ir licencijuojamai veiklai vykdyti (bankai, draudimo bendrovės ir t. t.).

B.V. (UAB). Įstatinis kapitalas – 18 tūkst. eurų. Įkuriama notarinio aktu, reikia Teisingumo ministerijos patvirtinimo. Sukūrimo trukmė – nuo penkių dienų.

Coop (asociacija). Nėra privalomojo įstatinio kapitalo, nereikia Teisingumo ministerijos patvirtinimo, palankus reguliavimo režimas (privalomas tik vienas valdymo organas, lankstus pelno išmokėjimas), kiti mokesčių pranašumai.

Asociacijos teisinė forma dažniausiai naudojama valdymo bendrovėms. Jų steigimo Nyderlanduose pagrindiniai pranašumai: daugiau kaip 100 dvigubo apmokestinimo išvengimo sutarčių; ES direktyvų tinklas; nulinis dividendų apmokestinimas; palankus mokesstinis skolinimosi režimas; lanksčios pajamų apmokestinimo taisyklės; didelis dvišalių investicijų apsaugos sutarčių tinklas.